

MARTIN KASÍK

Účinkující / Performer

Martin Kasík – klavír / piano

23.11. 2024

20 h, Vila Tugendhat /
8 pm, Villa Tugendhat

Program

Bedřich Smetana

Vzpomínka na Čechy ve formě polek, op. 12

Polka a moll

Polka e moll

Leoš Janáček

Po zarostlém chodníčku (první řada)

Naše večery

Lístek odvanutý

Pojďte s námi!

Frydecká panna Maria

Štěbetaly jak laštovičky

Nelze domluvit!

Dobrou noc!

Tak neskonale úzko

V pláči

Sýček neodletěl!

Vítězslav Novák

Vzpomínky, op. 6

Triste

Inquieto

Amoroso

Luboš Fišer

Sonáta pro klavír č. 8

Klement Slavický

Tři kusy pro klavír

Burleska

Intermezzo

Toccata

Programme

Bedřich Smetana

Memories of Bohemia in Polka Form, Op. 12

Polka in A minor

Polka in E minor

Leoš Janáček

On an Overgrown Path (1. series)

Our Evenings

A Blown-away Leaf

Come With Us!

The Madonna of Frydek

They Chattered Like Swallows

Words Fail!

Good Night!

Unutterable Anguish

In Tears

The Barn Owl Has Not Flown Away!

Vítězslav Novák

Memories, Op. 6

Triste

Inquieto

Amoroso

Luboš Fišer

Piano Sonata No. 8

Klement Slavický

Three Pieces for Piano

Burlesque

Intermezzo

Toccata

Propojení prostor brněnských vil s komorní hudbou se stává již tradiční a oblíbenou součástí festivalu. Tentokrát se ve vile Tugendhat představí přední český klavírista Martin Kasík, který přednese program sestávající výhradně z klavírních skladeb tuzemských autorů. Jde přitom nejen o pomyslnou procházku sto padesáti lety české klavírní tvorby, ale také o díla rámcově propojená motivem reminiscencí a vzpomínek.

Když známý pražský klavírista Alexander Dreyschock odmítl v polovině 19. století pozvání do švédského Göteborgu, navrhl, aby tam místo něj koncertoval a vyučoval Bedřich Smetana (1824–1884). Skladatel lákavou nabídku přijal a v přístavním městě strávil pět sezon. Během tohoto pobytu se stal respektovanou osobou městské společnosti, zažil mnohé umělecké úspěchy, vztah s krásnou Fröjdou Beneckovou i smrtelné onemocnění své první ženy Kateřiny. Věnoval se tvorbě volného triptychu symfonických básní, ale především klavírnímu dílu. První rok ve Švédsku strávil Smetana bez rodiny. Do dvojice drobných skladbiček *Vzpomínky na Čechy ve formě polek* se však propsal spíš stesk po jeho vlasti. Cyklus psal v letech 1859–1860 a obsahuje čtyři polky – první, dnes provedená dvojice má opusové číslo 12 a byla věnována zmíněné Fröjdě, druhá nese číslo 13 s věnováním Babetě Smetanové. Opakovaná fascinace Chopinem se propisuje do melancholického a nostalgického duchu skladby, podpořené ho četným chromatismem.

Tvorba Leoše Janáčka (1854–1928) pro sólový klavír není tolik bohatá, avšak významově je zásadním pilířem tvořícím kánon klavírní literatury 20. století. Na dnešním recitálu skladatele zastupuje první řada jeho cyklu *Po zarostlém chodníčku*. Klavírní poetické skladbičky vznikaly postupně v letech 1900, 1908 a 1911. Nakladatelský zájem o vydání skladeb napsaných v roce 1900 vedl Janáčka ke kompozici dalších částí, ke kterým přiřadil poetické názvy. Inspirace vyvěrá z různých zdrojů, především však reflektuje skladatelovy nostalgické pocity spojené s dětstvím a moravským venkovem. Jednotlivé skladby v cyklu mají různé atmosféry a charakter, odrážející různorodé emocionální stavy

a situace. Přijetí cyklu bylo zprvu složité, zejména kvůli jeho inovativnímu přístupu k harmonii a formální struktuře. I přesto však skladba postupně získala uznání a popularitu, zejména po premiéře ještě neúplného cyklu v Brně v roce 1905. Dnes je dvouřadě uspořádaný cyklus pokládán za jedno z vrcholných děl tuzemské klavírní literatury. Janáčkova schopnost propojit osobní zážitky s univerzálními tématy a zhmotnit je v hudební formě činí *Po zarostlém chodníčku* nadčasovým dílem, které oslovuje posluchače svojí hloubkou a autentičností.

V první polovině 90. let 19. století Vítězslav Novák (1870–1949) občas navštěvoval kompoziční třídu Karla Bendla a studoval též hru na klavír u Josefa Jiráňka. Tehdy došlo k obratu v charakteru jeho tvorby. Místo romantické programní hudby vznikají drobné skladby reagující na různé podněty. V klavírní tvorbě rozvíjí hravost skrze *Variace na Schumannovo téma* (1893) a *Baladu e moll, op. 2* (1893), současně se ubírá k absolutní hudbě, což dokládá klavírní *Kvartet c moll, op. 7* (1894), a *Serenáda F dur pro malý orchestr* (1894–1895). V kontrastu k těmto brahmsovským inspiracím v roce 1894 vzniká cyklus tří klavírních skladeb s názvem *Vzpomínky*. Tehdy byl bezmála pětadvacetiletý Novák zamilovaný do operní pěvkyně Josefíny Javůrkové. Pod intenzivním citovým rozpoložením vzniklo dílo naplněné citem, touhou i erotičností. Nejde přitom o programnost v pravém smyslu, spíše o jistý návrat k romantickým vyjadřovacím prvkům. A ačkoliv jde stále o poměrně rané dílo dosud ne zcela vyprofilovaného autora, jedná se velmi působivý klavírní cyklus.

Nejmladším zástupcem na dnešním programu je Luboš Fišer (1935–1999). Do obecného povědomí se dostal především skrze četnou tvorbu filmové a televizní hudby (připomeňme alespoň *Modlitbu pro Kateřinu Horowitzovou*, *Petrolejové lampy* nebo *Adéla ještě nevečeřela*). V tzv. artifiální tvorbě absorboval mnohé výboje: inspiraci hudbou období renesance, fascinaci dílem Alexandra Skrjabinina či přilnutí k aleatorním prvkům a témbrové hudbě. Do svých skladeb propisoval filozofické a jinak umělecké myšlenky, což dokládá jeho ceněný orchestrální kus *Patnáct*

listů podle Dürerovy Apokalypsy (1965). Centrem komorního díla je linie osmi klavírních sonát. Na dnešním programu je zastoupena ta úplně poslední. Sonáta č. 8 vznikla po jedenáctileté odmlce v roce 1996, je proto také jistou vzpomínkou na zmíněnou linii. Koncentruje v sobě zádumčivost a jistý pesimismus, především však Fišerovu schopnost umně nakládat s možnostmi klavíru jako komplexního hudebního nástroje.

Dnešní program uzavírají *Tři klavírní skladby* Klementa Slavického. Od jeho raných kompozičních pokusů je zřetelný sklon k osobitému hudebnímu myšlení reprezentovanému energičností, smyslem pro dramatičnost a jistou virtuozitou. Po období druhé světové války, kdy tvořil s akcentem na národní notu, do jeho díla pronikají prvky moravské lidové písně. V poněkud jiné linii však vznikají právě *Tři klavírní skladby*, v nichž reflektuje neoklasicistní inspiraci Sergejem Prokofjevem či Arthurem Honeggerem. Vznikly roku 1947 a ve stejném roce byly premiérovány na Pražském jaru. O dva roky později byl svěží, virtuózní a lehkostí naplněný cyklus označen za formalistický; později se však stal součástí soudobého klavírního repertoáru, v němž se více či méně drží dodnes.

Jiří Čevela

Bringing chamber music to the spaces of Brno's villas is becoming a traditional and popular part of the festival. This time, leading Czech pianist Martin Kasík will be appearing at Villa Tugendhat, where he will be performing a programme consisting entirely of piano compositions by Czech composers. This is to be something of a hypothetical walk through a hundred and fifty years of Czech piano music, featuring works connected by the motif of reminiscences and memories.

When Prague's famous pianist Alexander Dreyschok refused an invitation to Gothenburg, Sweden in the middle of the nineteenth century, he suggested that Bedřich Smetana (1824–1884) should give concerts and teach there in his place. The composer accepted this tempting offer and spent five seasons in the port city. During his stay there, he became a respected figure in city society and experienced many artistic successes, a relationship with the beautiful Fröjda Benecke, and the fatal illness of his first wife Kateřina. He devoted himself to the composition of a free triptych of symphonic poems and, first and foremost, works for the piano. Smetana spent his first year in Sweden without his family. The pair of small compositions *Memories of Bohemia in the Form of Polkas* was, however, informed more by a yearning for his homeland. He wrote the cycle in the years 1859–1860, and it contains four polkas – the first two to be performed today were given opus number 12 and were dedicated to the aforementioned Fröjda, while the second two bear opus number 13 and are dedicated to Babeta Smetanová. A repeated fascination with Chopin is reflected in the melancholic and nostalgic tone of the piece, backed up by frequent chromaticism.

Leoš Janáček's (1854–1928) work for solo piano is not particularly extensive, though in terms of importance it represents a fundamental pillar in the canon of the piano literature of the twentieth century. The composer is represented at today's recital by the first series of his cycle *On an Overgrown Path*. These short poetic piano compositions were written in the years 1900, 1908 and 1911. The publisher's interest in publishing the compositions written in

1900 led Janáček to compose additional parts to which he gave poetic titles. The inspiration springs from various sources, though more than anything it reflects the composer's nostalgic feelings associated with his childhood and the Moravian countryside. The individual compositions in the cycle each have a different atmosphere and character, reflecting diverse emotional states and situations. The cycle initially received something of a mixed reception, particularly in view of its innovative approach to harmony and formal structure. Nevertheless, the work gradually gained recognition and popularity, particularly following the premiere of the as yet incomplete cycle in Brno in 1905. Today, the cycle, arranged in two series, is considered one of the great achievements of Czech piano literature. Janáček's ability to connect his personal experiences with universal themes and materialise them in musical form makes *On an Overgrown Path* a timeless work that appeals to listeners with its depth and authenticity.

In the first half of the 1890s, Vítězslav Novák (1870–1949) occasionally attended Karel Bendl's composition class and also studied piano with Josef Jiránek. It was then that a turning point in the character of his work occurred. Small compositions responding to various stimuli are created in place of romantic programme music. He develops a sense of playfulness in his piano composition through his *Variations on a Theme by Schumann* (1893) and *Ballade in E minor, Op. 2* (1893), while at the same time moving towards absolute music, as demonstrated by his *Piano Quartet in C minor, Op. 7* (1894) and *Serenade in F major* for small orchestra (1894–1895). In contrast to these Brahmsian inspirations, he also writes a cycle of three piano compositions entitled *Memories* in 1894. At that time, the almost twenty-five-year-old Novák was in love with the opera singer Josefina Javůrková, and a work filled with feeling, desire and eroticism was written in an intense emotional state. It is not a programme piece in the true sense, but rather something of a return to elements of romantic expression. And although it is still a relatively early work by a not as yet fully-formed artist, it is an extremely impressive piano cycle.

The youngest representative on today's programme is Luboš Fišer (1935–1999). He became widely known primarily through his numerous scores for film and television (we might mention *A Prayer for Kateřina Horovitz*, *Oils Lamps* or *Adéla Has not Had Supper Yet*). He absorbed many breakthroughs in serious music, such as an inspiration in the music of the Renaissance period, a fascination with the work of Alexander Scriabin, and an attachment to aleatoric elements and timbre music. He reflected philosophical and other artistic ideas in his compositions, evidence of which can be seen in his acclaimed orchestral piece *Fifteen Prints after Dürer's Apocalypse* (1965). The centrepiece of his chamber work is a series of eight piano sonatas, the very last of which is included in today's programme. His *Sonata No. 8* was written after an eleven-year hiatus in 1996, making it a certain memory of the aforementioned series. It is characterised by melancholy and a certain pessimism, but above all Fišer's ability to deal skilfully with the possibilities provided by the piano as a complex musical instrument.

Today's programme closes with *Three Piano Pieces* by Klement Slavický. An inclination towards an idiosyncratic musical thinking represented by energy, a sense of drama and a certain virtuosity can be clearly seen in his early attempts at composition. After the Second World War, when he wrote with an accent on a national tone, his work is permeated by elements of the Moravian folk song. His *Three Piano Pieces*, in which he reflects the neoclassicist inspiration of Sergei Prokofiev and Arthur Honegger, were written in a somewhat different style, however. They were written in 1947 and premiered at the Prague Spring of the same year. Two years later, the fresh virtuoso cycle, filled with lightness, was labelled formalist, though it later became part of the contemporary piano repertoire – a place it has retained more or less to this day.

Jiří Čevela

Martin Kasík

Klavír

Martin Kasík patří k nejvýraznějším osobnostem české hudební scény. Kritika i veřejnost oceňují jeho tvořivý, poetický přístup k interpretaci, kterým zachycuje náladu okamžiku, duchovní přesah a mimořádnou bohatost a proměnlivost nálad. Vystudoval Janáčkovu konzervatoř v Ostravě u prof. Moniky Tugendliebové a pražskou AMU ve třídě prof. Ivana Klánského. Své hudební obzory si rozšířil mistrovskými kurzy u Lazara Bermana, Garricka Ohlsona, Christiana Zachariase a Paula Badury-Skody. Vítězství v soutěži Pražského jara 1998 a Young Concert Artists v New Yorku 1999 mu otevřela cestu na světová pódia – Carnegie Hall, sál Berlínské filharmonie, Wigmore Hall, Tonhalle Zürich, Gewandhaus Leipzig, Concertgebouw Amsterdam, De Doelen Rotterdam, Finlandia Hall Helsinky, Auditorio de Barcelona, Suntory Hall Tokyo, Kennedy Center Washington aj. Pod taktovkou dirigentů (P. Zukerman, M. Alsop, Y. Kreizberg, I. Metzmacher, S. Baudo, Ken-Ichiro Kobayashi, L. Pešek, J. Hrůša, T. Netopil) vystoupil s Chicago Symphony Orchestra, Minneapolis Symphony Orchestra, New York Chamber Philharmonic, DSO Berlin, Tonhalle-Orchester Zürich, Stuttgarter Philharmoniker, Rotterdam Symphony Orchestra, Helsinki Philharmonic, Singapore Philharmonic. Pravidelně spolupracuje s Českou filharmonií a Symfonicým orchestrem hl. m. Prahy FOK, s nimiž uskutečnil koncertní turné po Japonsku a USA. Jeho nahrávky pro společnosti Supraphon a Arco Diva získaly nejvyšší ocenění v časopisech Gramophone, Repertoire a Harmonie.

Piano

Martin Kasík is one of the most prominent personalities on the Czech music scene. Critics and the public alike appreciate his creative and poetic approach to interpretation which captures the mood of the moment, a spiritual transcendence and the extraordinary richness and variability of feeling. He studied at the Janáček Conservatory in Ostrava with Professor Monika Tugendlieblová and at the Academy of Performing Arts in Prague (AMU) in the class of Professor Ivan Klánský. He then expanded his musical horizons with masterclasses with Lazar Berman, Garrick Ohlson, Christian Zacharias and Paul Badura-Skoda. Winning the competitions Prague Spring 1998 and Young Concert Artists 1999 in New York opened the door to world stages for him – Carnegie Hall, Berlin Philharmonic Hall, Wigmore Hall, Tonhalle Zürich, Gewandhaus Leipzig, Concertgebouw Amsterdam, De Doelen Rotterdam, Finlandia Hall Helsinki, Auditorio de Barcelona, Suntory Hall Tokyo, Kennedy Center Washington, etc. Under the baton of conductors such as Pinchas Zukerman, Marin Alsop, Yakov Kreizberg, Ingo Metzmacher, Serge Baudo, Ken-Ichiro Kobayashi, Libor Pešek, Jakub Hrůša and Tomáš Netopil, he has performed with the Chicago Symphony Orchestra, the Minneapolis Symphony Orchestra, the New York Chamber Philharmonic, DSO Berlin, Tonhalle-Orchester Zürich, Stuttgarter Philharmoniker, the Rotterdam Symphony Orchestra, the Helsinki Philharmonic and the Singapore Philharmonic. He works regularly with the Czech Philharmonic and FOK – Prague Symphony Orchestra, with which he has been on a concert tour of Japan and the USA. His recordings for Supraphon and Arco Diva have won the highest accolades in the magazines Gramophone, Repertoire and Harmonie.

